

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku G.S.

z udziałem Z.K., M.P., J.M., K.M., E.R., P.S., S.S., A.T. i A.S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M.P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 31 stycznia 2025 r., V Ca 2637/23,

**1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie dotyczącym
oddalenia apelacji G.S. i Z.K.;**

**2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
w pozostałym zakresie.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Uczestniczka M.P. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie, którym oddalono apelację wnioskodawczynie G.S. oraz apelację skarżącej i uczestniczki postępowania Z.K. od postanowienia Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o zasiedzenie, toczącego się z udziałem także innych osób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu w zakresie, w jakim skarżąca skierowała ją przeciwko orzeczeniu w przedmiocie oddalenia apelacji wnioskodawczynie oraz drugiej z uczestniczek. Skarżąca nie miała bowiem interesu prawnego w kwestionowaniu tej części orzeczenia. W pozostałym zakresie skarga nie podlegała przyjęciu do rozpoznania.

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi. Przedstawiła przy tym krótki wywód dotyczący natury przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i wyraziła przekonanie, że przyczyna ta została zrealizowana w niniejszej sprawie. Nie zaprezentowała jednak żadnej argumentacji odnoszącej się konkretnie do powodów, dla których zaskarżone postanowienie miałoby być oczywiście nietrafne, a wywiedziona w sprawie skarga kasacyjna – oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności

skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku skarżącej wymaganiom tym nie odpowiada, gdyż sprowadza się ono do abstrakcyjnego wyводу na temat natury oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oraz stwierdzenia, że „[w] ocenie Skarżących niewłaściwe rozumienie przez Sądy obu instancji treści zaskarżonych na wstępie przepisów doprowadziło do sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Uzasadnienie w tym zakresie znajduje się w pkt. III, IV i V uzasadnienia”. Wskazane przez uczestniczkę jednostki redakcyjne skargi kasacyjnej (punkty III, IV i V) stanowią uzasadnienie podstaw kasacyjnych. Tymczasem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie skargi kasacyjnej stanowią niezależne elementy konstrukcyjne tego środka zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz 398⁴ § 2 k.p.c.), toteż konieczne jest ich wyraźne wyodrębnienie (zob. postanowienia SN z 10 stycznia 2001 r., V CZ 189/02 oraz z 23 stycznia 2008 r., II PK 278/07).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma podstawowe znaczenie na etapie oceny dokonywanej w ramach przedsądu. Uzasadnienie takie powinno bowiem wyjaśniać, dlaczego przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy miałyby być skarga kasacyjna wywiedziona w sprawie, która została już rozpoznana i prawomocnie rozstrzygnięta przez Sądy powszechne. Z kolei uzasadnienie podstaw kasacyjnych służy innemu celowi, w postaci dokonania merytorycznej oceny zasadności skargi, co do której uprzednio stwierdzone już zostały podstawy do jej przyjęcia. Analiza tego uzasadnienia może być wprawdzie pomocna w rozważeniu, czy okoliczności sprawy świadczą o zaistnieniu skonkretyzowanych przez ustawodawcę przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jednak zasadniczy cel wywodów strony skarżącej jest w tym przypadku ukierunkowany na wyjaśnienie zaistnienia takich naruszeń przepisów prawa materialnego lub prawa procesowego, które uzasadniają wnioski skargi: o uchylenie zaskarżonego orzeczenia albo o jego uchylenie i stosowną do żądania strony zmianę.

W punktach III, IV i V skargi kasacyjnej, dotyczących uzasadnienia podstaw kasacyjnych, mowa o naruszeniu art. 387 § 1 w zw. z art. 387 § 2¹ k.p.c., art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 336 § 1 w zw. z art. 172 § 1 k.p.c. Wywody te są nakierowane na wykazanie zaistnienia określonych naruszeń przepisów postępowania oraz prawa materialnego, a nie: oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w opisanym wyżej rozumieniu. Brak odniesienia się przez skarżącą konkretnie do omawianej tu przyczyny kasacyjnej uniemożliwia dalszą analizę stanowiska uczestniczki – poza wskazaniem, że wywody zawarte w skardze nie przekonują o występowaniu w sprawie stanu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała nieważność postępowania. Podniosła, że do stanu z art. 379 pkt 5 k.p.c., a w konsekwencji naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., doszło z uwagi na brak uczestnictwa w postępowaniu następcy prawnego właścicieli nieruchomości, przeciwko którym złożono wniosek o stwierdzenie zasiedzenia. W ocenie skarżącej stanu tego nie sanowało zawiadomienie określonej osoby o toczącym się postępowaniu na etapie postępowania apelacyjnego; zdaniem skarżącej nie wykazano przy tym, by wspomniana osoba była takim następcą (s. 6-7 skargi).

Zawarcie w art. 398⁹ k.p.c. przyczyny kasacyjnej w postaci nieważności postępowania wynika z konieczności możliwie każdorazowego eliminowania uchybień procesowych o najdonioślejszym charakterze. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. nieważność postępowania należy brać pod uwagę z urzędu. Oznacza to także możliwość uwzględnienia skargi niezależnie od tego, czy skarżący sformułował stosowny zarzut naruszenia określonego przepisu postępowania, oraz tego, czy wykazał on możliwość wpływu tego uchybienia na wynik sprawy (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02).

Jednocześnie, mając na względzie okoliczność, że na etapie tzw. przedsądu nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania nie jest konieczne najzupełniej pewne wykazanie, że postępowanie przed sądem drugiej instancji dotknięte było wadliwością określoną w art. 379 k.p.c. Konieczne jest jednak przedstawienie

argumentacji, z której wynika, że stan taki jest co najmniej wysoce prawdopodobny (zob. postanowienie SN z 18 lipca 2024 r., I CSK 2176/23).

Skarżąca nie uprawdopodobniła, by w sprawie doszło do nieważności postępowania. Wstępnie wypada przypomnieć, że w postępowaniu nieprocesowym unormowania zawarte art. 379 pkt 1-5 k.p.c. znajdują zastosowanie jedynie odpowiednio (art. 13 § 2 k.p.c.). Zgodnie bowiem z art. 13 § 2 k.p.c. przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Wskazany przez skarżącą art. 379 pkt 5 k.p.c. (w istocie: w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) należy zatem wyklądać z uwzględnieniem tego, co wynika z art. 524 § 2 k.p.c., który stanowi, że zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim wypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania. Jest zarazem oczywiste, że art. 379 pkt 5 k.p.c. dotyczy sytuacji strony (w postępowaniu nieprocesowym – uczestnika) postępowania; tymczasem *in casu* wspomniani następcy prawni nigdy takiego statusu nie uzyskali.

W związku z powyższym w orzecznictwie wyjaśniono już, że brak wezwania zainteresowanego do udziału w postępowaniu nieprocesowym nie prowadzi do nieważności postępowania, ponieważ zainteresowany, który nie był uczestnikiem, może żądać wznowienia postępowania (art. 524 § 2 k.p.c.) w terminie trzymiesięcznym od dowiedzenia się o orzeczeniu, stosownie do art. 407 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Samo niewezwanie osoby zainteresowanej do udziału w sprawie stanowi jedynie „zwykle” (nieprowadzące od nieważności postępowania) naruszenie przepisów postępowania (zob. postanowienie SN z 20 października 2023 r., II CSKP 1883/22, podobnie postanowienie SN z 21 listopada 2024 r., I CSK 2595/23).

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[SOP]